

STORTINGET

Innst. 22 L

(2018–2019)

Innstilling til Stortinget
fra finanskomiteen

Prop. 98 L (2017–2018)

Innstilling fra finanskomiteen om Endringer i finansforetaksloven (forsikrings- og pensjonsforetaks investeringer i forsikringsfremmed virksomhet)

Til Stortinget

Sammendrag

Finansdepartementet foreslår i proposisjonen endringer i finansforetakslovens regler om forsikrings- og pensjonsforetaks investeringer av kundemidler i annen virksomhet enn forsikringsvirksomhet («forsikringsfremmed virksomhet»). Etter gjeldende rett anses investering av kundemidler i eierposter på inntil 15 prosent av foretak som driver forsikringsfremmed virksomhet, ikke å være i strid med forbudet mot å drive forsikringsfremmed virksomhet. Departementet foreslår å oppheve denne tallfestede grensen.

Det vil etter forslaget fortsatt være forbudt for forsikringsforetak og pensjonsforetak å drive forsikringsfremmed virksomhet. Grensen mellom investering i og drift av forsikringsfremmed virksomhet vil dermed etter forslaget avhenge av en kvalitativ og skjønnsmessig vurdering i det enkelte tilfellet. Dette vil bli håndhevet av Finanstilsynet.

Finansdepartementet omtalte i Meld. St. 34 (2016–2017) Finansmarkedsmeldingen 2016–2017 spørsmålet om forsikringsforetaks investeringer av kundemidler i foretak som driver annen virksomhet enn forsikringsvirksomhet («forsikringsfremmed virksomhet»). I meldingen viste departementet bl.a. til at soliditetsregule-

ringen av livsforsikringsforetak nå er basert på Solvens II-regelverket.

Finansdepartementet ba Finanstilsynet i brev 5. april 2017 om å vurdere om den nåværende grensen på 15 prosent for investeringer, som er satt som grensen for hva som ikke omfattes av forbudet mot forsikringsfremmed virksomhet, jf. finansforetaksloven § 13-9, bør oppheves. Finanstilsynet ble også bedt om å vurdere og eventuelt foreslå alternativ regulering som kan ivareta hensynene som ligger bak dagens grense, dvs. hensyn til bl.a. sikkerhet for kundenes midler og å hindre konsentrasjon av eierinteresser og innflytelse. Finanstilsynet utarbeidet et høringsnotat som ble oversendt departementet 1. juni 2017.

Finansdepartementet sendte Finanstilsynets høringsnotat på høring 6. juni 2017. Høringsfristen ble satt til 7. september 2017.

Gjeldende rett, Finanstilsynets utkast, høringsinstansens syn og departementets vurdering er nærmere omtalt i proposisjonen.

Departementet antar at endringen ikke vil ha direkte økonomiske eller administrative konsekvenser for pensjonsinnretningene. Forslaget vil etter omstendighetene kunne øke pensjonsinnretningenes muligheter til å investere kundemidler i forsikringsfremmed virksomhet. Dette kan igjen føre til økt tilbud av investeringskapital fra pensjonsinnretninger til foretak i næringer der gjeldende begrensning har vært en effektiv skranke for slike investeringer. Departementet har ikke grunnlag for å gi noe anslag på størrelsesordenen av ev. økonomiske effekter for kunder, pensjonsinnretninger og mottakende foretak. Departementet legger likevel til grunn at det moderniserte soliditetsregelverket og øvrig virksomhetsregelverk for både forsikringsforetak og pensjonsforetak gjør at forventet risikojustert avkast-

ning for kundene ikke blir redusert. Forslaget vil kunne medføre noe behov for økt tilsynsmessig oppmerksomhet om forsikringsforetakenes kapitalforvaltning, herunder oppfølging av forsikrings- og pensjonsforetakenes risiko ved ev. høyere eierandeler i foretak som driver forsikringsfremmed virksomhet, og av at de aktuelle eiendelene kan verdsettes på forsvarlig vis.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fredric Holen Bjørdal, Svein Roald Hansen, Ingrid Heggø, Åsunn Lyngedal og Rigmor Aasrud, fra Høyre, lederen Henrik Asheim, Pål Sæther Eiden, Mudassar Kapur, Vetle Wang Soleim og Aleksander Stokkebø, fra Fremskrittspartiet, Sivert Bjørnstad, Jan Steinar Engeli Johansen og Helge André Njåstad, fra Senterpartiet, Martha Tærud og Trygve Slagsvold Vedum, fra Sosialistisk Venstreparti, Kari Elisabeth Kaski, fra Venstre, Abid Q. Raja, fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, fra Miljøpartiet De Grønne, Une Bastholm, og fra Rødt, Bjørnar Moxnes, viser til at finansforetaksloven § 13-9 andre ledd i dag setter en kvantitativ begrensning for norske livsforsikrings- og pensjonsforetaks eierandeler i annen virksomhet enn livsforsikring og pensjon på 15 prosent. Denne foreslås i proposisjonen fjernet til fordel for en skjønsmessig grense mot å drive forsikringsfremmed virksomhet. Forbudet mot å drive forsikringsfremmed virksomhet følger av finansforetaksloven § 13-1 og håndheves av Finanstilsynet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Rødt, viser til at EØS-regelverket Solvens II setter felles skranker for alle livs- og pensjonsselskaper i EØS-området mot å drive forsikringsfremmed virksomhet. Ved å fjerne vår særnorske grense for eierskap på 15 prosent vil norske banker få regelverk i tråd med andre europeiske banker.

Flertallet merker seg at den absolutte skranken på 15 prosent er oppfattet å hindre en lønnsom og effektiv forvaltning av pensjonskapitalen, som eksempel er nevnt investeringer i infrastruktur. Samtidig er flertallet opptatt av at pensjonskapital forvaltes trygt. Den særnorske grensen på 15 prosent ble opprinnelig innført i forsikringsloven i 1988. Etter dette har lovgiver stilt betydelig strengere krav til risikovurderinger og tilbakeholdelse av kapital i finansforetak, herunder livsforsikring- og pensjonsselskaper.

Flertallet vil understreke viktigheten av at selskapene kan oppfylle sine forpliktelse overfor sine kunder, og legger, i likhet med regjeringen, til grunn at

Finanstilsynet i sin tilsynsvirksomhet vil vektlegge risikoen ved høyere eierandeler i foretak som driver forsikringsfremmed virksomhet.

Flertallet viser til at Finanstilsynet bl. a. kan pålegge foretaket å ha høyere ansvarlig kapital, dersom de anser at risikoen ikke i tilstrekkelig grad er dekket i kapitalkravet.

Flertallet viser til at Finansdepartementet nylig har fastsatt nye og mer risikosensitive soliditetskrav for pensjonsforetak, basert på en forenklet versjon av Solvens II, som skal gjelde fra 1. januar 2019. I disse vil det stilles kvalitative forsvarlighetskrav og kapitalkrav som avhenger av risikoen i investeringene, i tråd med de som fra 2016 ble innført for forsikringsforetakene. Finansdepartementets vurdering er at det da ikke lenger er grunnlag for forslaget i høringen om å ha ulike regler for forsikringsforetak og pensjonsforetak. Flertallet slutter seg til denne vurderingen.

Flertallet slutter seg etter dette til forslaget om endring i finansforetaksloven § 13-9.

Komiteens medlem fra Rødt viser til at begrunnelsen for den nåværende begrensningen både er å begrense forsikringsforetakenes adgang til å investere i selskaper som driver virksomhet som finansforetaket selv ikke kan drive, og å begrense deres mulighet til å øve innflytelse i slike selskaper.

Når det gjelder behovet for å begrense investeringsadgangen ut fra hensynet til en forsvarlig forvaltning av forsikringstakernes kapital, er det etter dette medlems syn enda større grunn til å ha en slik begrensning i turbulente tider. Mulighetene for uventede begivenheter i den globale økonomien er nå større enn på lenge. Selv i det relativt velregulerte Norge har det i nyere tid vært begivenheter som viser svikt i finansbransjens evne til nøkternhet og nødvendig forsiktighet i kapitalforvaltningen.

De internasjonale markedene er mer turbulente enn på lenge. Finansmarkedene består i stor grad nettopp av kapitalplasseringer i annet enn forsikringsvirksomhet. At man i denne situasjonen vil avvike en eierbegrensning og i større grad stole på at selskapenes egenvurdering av risiko skal ivareta hensynet til en forsvarlig kapitalforvaltning, virker etter dette medlems mening ikke særlig velbegrunnet. Finanstilsynet, som i mange sammenhenger gjør en god jobb, blir stadig tildelt nye tilsynsoppgaver, og det virker lite forsvarlig å innføre regelendringer som utvider tilsynsansvaret vesentlig etter dette medlems syn.

Dette medlem vil også peke på at det fortsatt er viktig å begrense forsikringsforetakenes mulighet til å øve innflytelse i selskaper som opererer i andre bransjer. Dette medlem mener at det er svært viktig å hindre økt innflytelse for finanskapitalen i annen næringsvirksomhet. Å innføre lovendringer som går i mot

satt retning, er helt feil. Eierandeler på opptil 15 prosent er mer enn nok. I en situasjon der den norske staten har overskudd av finanskapital og investerer store beløp f.eks. i eksklusive finansstrøk i London, er det etter dette medlemssyn underlig at samfunnsmessig ønskelige infrastrukturinvesteringer i Norge skulle være hindret av mangel på tilgjengelig kapital. Å bøte på det gjennom å gi privat finanskapital større innflytelse er feil medisin.

Dette medlem vil på denne bakgrunn gå imot den foreslåtte lovendringen.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Kristelig Folkeparti og Miljøpartiet De Grønne.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i finansforetaksloven (forsikrings- og pensjonsforetaks investeringer i forsikringsfremmed virksomhet)

I

I lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern gjøres følgende endringer:

§ 13-9 andre ledd oppheves.

Nåværende tredje ledd blir andre ledd.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Oslo, i finanskomiteen, den 23. oktober 2018

Henrik Asheim

leder

Åsunn Lyngedal

ordfører

